

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO
FORNMINNESEKSJONEN
Postboks 6762,
St. Olavs Plass
0130 Oslo

RAPPORT

ARKEOLOGISK UTGRAVNING

BRANNGRAV FRA TIDLIG
VIKINGTID

THO, 70/2
TOKKE, TELEMARK

INGRID YSTGAARD

Oslo 2006

**KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET
I OSLO**

Gårds-/ bruksnavn Noraberg / Tho	G.nr./ b.nr. 70/2
Kommune Tokke	Fylke Telemark
Saksnavn Ettergraving / sikringsgraving av metallsøkerfunn	Kulturminnetype Vikingtids flatmarksgrav
Saksnummer (arkivnr. Kulturhistorisk museum) 06/8806	Tiltakskode/ prosjektkode 750001Y
Eier/ bruker, adresse Sverre Noraberg Kvålsgrænd 66 3891 Høydalsmo	Tiltakshaver Post 21
Tidsrom for utgravning 19. – 23. juni 2006	M 711-kart/ UTM-koordinater/ Kartdatum 1513 I Bandak
ØK-kart BM 035-5-2	ØK-koordinater N 1660604 Ø -7709, NGO1984 Gauss-K. Akse 2
A-nr. 2006/83	C-nr. C55274
ID-nr (Askeladden) 88350	Negativnr. (Kulturhistorisk museum) Cf 30381, Cf30382, Cf30383
Rapport ved: Ingrid Ystgaard	Dato: 16. august 2006
Saksbehandler: Ingrid Ystgaard	Prosjektleder: Ingrid Ystgaard

SAMMENDRAG

I 2003 ble det funnet et vevsverd, en celt, fragmenter av linhekle og en ukjent gjenstand av jern, et spinnehjul av bergart og en perle av glass ved søk med metalldetektor (C53200/1-6, funnsted id 88350). Gjenstandene ble innlevert til Kulturhistorisk museum. Funnstiasjonen ga grunn til å tro at gjenstandene stammet fra en plyndret eller utkastet grav. Det ble satt i gang en sikringsundersøkelse for å dokumentere gjenstandenes kontekst og sikre eventuelle gjenværende gjenstander i grava.

Funnstedet id 88350 ligger i småkupert skogsterreng langs den gamle vegen mellom Kvålsgrænd og Høydalsmo kyrkje, om lag 600 moh. Like nord for funnstedet ligger en klart markert rundhaug, id 96396. Om lag 75 m mot NNØ, og langs samme veg, ligger to gravhauger til (id 96397 og 96398). Tidligere er det gravd ut en svært funnrik gravhaug med gjenstander fra vikingtid på nabogården Kvåle (gnr. 69, C26551, C33157, C35241).

Undersøkelsen ble gjort som en kombinasjon av stratigrafisk og mekanisk graving. Massene under torva ved funnstedet var svært omrotet og preget av plyndring eller annen omroting. Etter mekanisk fjerning av et lag med utkasta og omrota masser i et felt på 4 x 4 m, kom den uforstyrta, nederste delen av grava fram. Denne ble undersøkt stratigrafisk.

I den nederste, uforstyrta delen av grava (A) ble det funnet hesteutstyr (bissel), tekstilredskaper (linhekle, saks, syl), jordbruksredskap (sigd), smykker (glassperler og del av arming eller halsring) og en spillebrikke. I omrota masser over og rundt grava ble det funnet deler av linhekle, glassperler og et fragment av samme arming eller halsring som ble funnet i den bevarte delen av grava. I en funnkonsentrasjon (D), 2,0 m nord for grav A, var det to celter, en hammer og en kniv av jern, samt ildflint og fragmenter av et bryne. Det kan ikke utelukkes at gjenstandene her er kastet ut fra ei anna flatmarksgrav som eventuelt ligger utenfor vårt undersøkelsesfelt.

Gjenstandene som kan knyttes til grava (A) kan dateres til perioden 790 – 820 e.Kr., hovedsakelig på grunnlag av de til sammen 35 perlene. Tilsvarende perler er funnet i de eldste lagene på

Kaupang i Vestfold. Gjenstandene i funnkonsentrasjon D kan ikke dateres nærmere enn til yngre jernalder. Undersøkelsen kunne slå fast at gjenstandene C53200 kommer fra en flatmarksgrav (A) satt ned i en naturlig forhøyning og markert med ett lag stein. Grava er plyndra og kasta ut på et tidspunkt som ikke kan fastslås nærmere. Det kan ikke utelukkes at det er flere flatmarksgraver i samme naturformasjon. Enkelte gjenstander som kom fram ved undersøkelsen kan eventuelt ha vært kastet ut fra andre graver.

INNHold

1. BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN	2
2. DELTAGERE, TIDSRØM	2
3. FORMIDLING	4
4. LANDSKAPET - FUNN OG FORNMINNER.....	4
Vikingtidsgraver i øvre Telemark.....	4
Tidligere funn i Kvålsgrend.....	5
Funnstedet id 88350.....	5
5. UTGRAVNINGEN	6
5.1 Problemstillinger – prioriteringer.....	6
5.2 Utgravningsmetode.....	6
5.3 Utgravningens forløp.....	7
5.4 Kildekritiske forhold	9
5.5 Utgravningen.....	9
5.5.1 Funnmateriale	9
5.5.2 Strukturer	11
5.5.3 Datering	17
5.5.4 Naturvitenskapelige prøver	18
5.5.5 Analyser.....	18
5.6 Vurdering av utgravningsresultatene, tolkning og diskusjon.....	19
6. KONKLUSJON.....	19
7. LITTERATUR	20
8. VEDLEGG	21
8.1. Tilveksttekst C55274	21
8.2. Funnliste felt, C55274.....	26
8.3. Liste over kullprøver	28
8.4. Fotoliste	29
8.5. Tegninger	31
8.6. Kart.....	31

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK UTGRAVNING

THO, 70/2, TOKKE KOMMUNE, TELEMAR

INGRID YSTGAARD

1. BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Grunneier Sverre Noraberg påviste ei vikingtidsgrav ved søk med metalldetektor i 2003. Gjenstander fra grava ble levert inn til Kulturhistorisk museum via formann i Norges metallsøkerforening, Arne Schau, og Telemark fylkeskommune. Gjenstandene ble katalogisert under C53200/1-6, og omfatter et vevsverd av jern, en celt av jern, et spinnehjul av bergart, en perle av glass, fragmenter av et linhekle av jern, og en ukjent gjenstand av jern.

Telemark fylkeskommune ved Geir Sørum og Torbjørn Landmark og Kulturhistorisk museum ved Ingrid Ystgaard befarte funnstedet sammen med grunneier i 2004. Ved befaringen ble det klart at gjenstandene stammet fra ei lite markert grav, som så ut til å være forstyrret og utkasta (id 88350). Vi vurderte det slik at gjenstander fra grava kunne være kasta ut ved plyndring. Det var sannsynlig at det fantes flere gjenstander enn de som var sendt inn. Disse lå trolig grunt og utsatt for nedbryting. Det var uklart om de innleverte gjenstandene stammet fra en eller flere graver.

På denne bakgrunnen ble det avgjort at vi skulle gjennomføre en sikringsundersøkelse av funnstedet, der målet var å sikre gjenværende gjenstander i grava, samt å dokumentere gravkonteksten og forsøke å avklare om gjenstandene stammer fra ei eller flere graver.

Sikringsundersøkelsen ble gjennomført i samarbeid mellom Telemark fylkeskommune, Vest-Telemark museum, Sverre Noraberg og Kulturhistorisk museum.

2. DELTAGERE, TIDSRUM

Undersøkelsen foregikk fra mandag 19. til fredag 23. juni 2006. De som deltok i undersøkelsen var:

Sigrid Mannsåker Gundersen, Telemark fylkeskommune
Geir Sørum, Telemark fylkeskommune
Kjetil Loftsgarden, student ved Universitetet i Bergen, engasjert av TFK
Gro Kyvik, Vest-Telemark museum
Sverre Noraberg, Kirsti Sandland, Jostein, Halvor og Asgerd
Ingrid Ystgaard, Kulturhistorisk museum

Sigrid Gundersen, Geir Sørum, Kjetil Loftsgarden, Sverre Noraberg og Ingrid Ystgaard deltok gjennom hele undersøkelsen. Gro Kyvik deltok mandag 19. og tirsdag 20. juni. Kirsti Sandland og ungene Jostein, Halvor og Asgerd deltok mellom andre gjøremål hele uka.

Cf 30381/26: Geir Sørum, Gro Kyvik og Sigrid Gundersen avtorver. Foto mot sør, Ingrid Ystgaard.

Cf 30381/25: Det gjør Kjetil Loftsgarden, Asgerd Noraberg og Sverre Noraberg og. I bakgrunnen Halvor og Jostein Noraberg. Foto mot sør, Ingrid Ystgaard.

Torbjørn Landmark, Gro Mandt og Arne Larsen kom på besøk i løpet av utgravningen. Maryam Babashahi har røntgenfotografert gjenstandene. Gry Wiker har bistått ved typebestemning og datering av glassperlene.

3. FORMIDLING

Klassen til Jostein og Halvor Noraberg, 3. og 4. klasse ved Høydalsmo skule, besøkte feltet om formiddagen onsdag 21. juni.

Geir Sørum viser fram funn til 3. og 4. klasse ved Høydalsmo skule. Foto Ingrid Ystgaard.

Undersøkelsen ble presentert i Vest-Telemark blad og Telemark Arbeiderblad 22. juni, med forsideoppslag i begge avisene.

4. LANDSKAPET - FUNN OG FORNMINNER

VIKINGTIDSGRAVER I ØVRE TELEMAR

Gravfunn fra jernalder i Telemark er generelt lite studert. Oversikter viser likevel at en bosetningseksplasjon mot fjellområdene i Telemark begynner i merovingertid, og skyter fart i vikingtid. Det er gjort svært mange gravfunn fra vikingtid i Øvre Telemark – hele 50 bare i Seljord (Skre 2005). Denne bosetningseksplasjonen settes i sammenheng med jernframstilling i fjellregionene, men kan også knyttes til annen utnyttning av ressurser i utmark, som kleberbrudd og brynesteinsbruddet i Eidsberg (Martens 1987, Skre 2005). De fleste gravene ligger i de beste jordbruksbygdene: Kviteseid, Seljord, Hjartdal og Tinn. Skre ser for seg at utmarksproduksjonen ble styrt herfra. Mye må ha gått til eksport, noe de mange funnene av importerte gjenstander i gravene tyder på (Skre 2005). Det finnes flere smedgraver, og av dem er den rikeste fra Bygland i Morgedal (Blindheim 1963).

TIDLIGERE FUNN I KVÅLSGREND

Tho ligger i Kvålsgrend, om lag 1250 m vest for Høydalsmo kirke. Kvålsgrend strekker seg nordover fra hoveddalføret med Dalaåi. I grenda ligger, fra sør til nord, gårdene Tho, Noraberg, Kvåle og Haukom. Kvålsgrend ligger mellom 550 og 650 moh.

I 1937 ble det funnet to økser og et sverd av jern (C26551) ved vegarbeid på Kvåle, gnr, 69, om lag 800 m nord-nordvest for id 88350. Det ble gjort videre utgravninger i samme gravhaug i 1960. Ved denne undersøkelsen kom det fram en rekke gjenstander, blant disse ni bissel, ei bjelle, fem økser, en skjoldbule, et sverd, en pil, fem sigder, fem kniver, ei perle av rav (C33157).

Undersøkelsen ble fortsatt i 1971. Ved denne undersøkelsen kom det blant annet fram ytterligere fem økser, en del av et sverd, flere pilespisser, en ljå, seks kniver, tre perler av glass og tre perler av rav, tre høvler, to bryner, et ildstål, et bor, en nøkkel, en stekepanne, tekstiler, og et korsformet hengesmykke av bronse av uvanlig type (C35241, Nybruget 1972).

FUNNSTEDET ID 88350

Gravfunnet C53200 / id 88350 ble gjort om lag 320 m SSV for fjøset på Tho 70/2. Funnområdet ligger ca. 600 moh. Funnstedet ligger i kupert skogsterreng som grenser til innmarka på Tho. Om lag 15-20 meter nord for id 88350 ligger en klart markert rundhaug, id 96396. Denne har et stort plyndringskrater i sentrum. Ca 75 meter nord- nordøst for disse gravhaugene ligger to andre hauger, id 96397 og 96398. En vei, som trolig gikk fra Tho til området der Høydalsmo kirke ligger i dag, passerer like ved gravhaugene. 370 meter øst for id 88350 ligger enda ei gravrøys, id 96399, like ved bygdeveien fra Høydalsmo til Kvålsgrenda. De fire sistnevnte røysene ble registrert av Telemark fylkeskommune i 2004 (se kart vedlegg 8.6.2).

Foto Cf30383/25: Vegen til Høydalsmo kyrkje med funnsted id 88350 til venstre. Gravhaug id 96396 ligger i skogen bak id 88350, også til venstre for vegen. Foto mot vest, Ingrid Ystgaard.

Ved undersøkelsen i 2006 gjorde Sverre Noraberg oss oppmerksom på enda ei gravrøys som ligger på en åkerholme mellom Tho og id 88350. Denne røysa ble registrert av Telemark fylkeskommune under undersøkelsen.

Ved utgravningens start oppfattet vi fornminnet id 88350 som en utydelig markert langhaug, orientert øst – vest. Haugen ligger 4 – 6 meter sør for den gamle vegen mellom Tho og Høydalsmo. Haugens lengde er ca 11 m, bredden er ca 7 m. Målt fra vegen er haugens høyde om lag 1 m. Fra sørsida av haugen er høyden ca 0,8 m. Haugen har en klar profil og avgrensning i nord, mot vegen, men er mindre tydelig mot sørsida, som vender vekk fra vegen. Haugens utydelige avgrensning i sør ble satt i sammenheng med plyndringsgrop, utkastingsområde og traktorspor fra skogsdrift. Ei tydelig plyndringsgrop kunne sees i haugens sørvestre kvadrant. Masse fra plyndringsgropa så ut til å ha blitt kasta ut mot sør og øst. Sverre Norabergs metallsøkerfunn ble gjort om lag 2,3 m sør for et tenkt sentrum av haugen (se tegning nr. 1).

I den vestre enden av haugen, noe nord for ei tenkt sentrumslinje, ligger en jordfast stein, ca 1,0 x 0,7 m, 0,4 m høy. I den østre enden av haugen ligger en annen jordfast stein, ca 1,2 x 0,6 m, høyde ca 0,4 m, og 1 – 1,5 m sør for den tenkte sentrumslinja.

Mellom haugen og vegen ligger det en jordfast stein, ca 2,0 x 1,5 m og 0,5 m høy. På toppen av steinen ligger det et lag med mindre stein. Dette kan være et ”varp” (se tegning nr. 1).

Undersøkelsen viste at det ikke dreier seg om en kunstig gravhaug, men at haugen i sin helhet er en naturformasjon som grava var gravd ned i. Grav id 88350 er dermed ei flatmarksgrav, satt ned i en terrengformasjon som ligner en langhaug.

5. UTGRAVNINGEN

5.1 PROBLEMSTILLINGER – PRIORITERINGER

Målet med undersøkelsen var for det første å dokumentere konteksten de innkomne gjenstandene C 53200 kom fra. Vi ønsket om mulig å avklare om gjenstandene stammet fra en eller flere graver. For det andre ønsket vi å sikre informasjon som fortsatt var bevart i grava, blant annet ville vi ta vare på eventuelle flere gjenstander. For det tredje ville vi undersøke om grava var utsatt for plyndring, og om mulig på hvilken måte plyndringen hadde skjedd.

5.2 UTGRAVNINGSMETODE

Undersøkelsen startet med felling av trær og rydding av kvist før gravhaugen ble dokumentert med foto og skisse i målstokk 1:50 (tegning nr.1). Et utgravningsfelt ble lagt sør for en tenkt sentrumslinje. Feltet målte 4 x 4 meter

og dekket funnstedet, det vi tolket som plyndringsgrop og et godt område rundt begge. Feltet ble så stort for at vi skulle kunne få en oversikt over de ulike hendelsene i området. Feltet ble gått over med metallsøker, og utslag ble markert på en skisse. Deretter ble utgravningsfeltet avtorvet og dokumentert (tegning nr. 2).

Utgravningen foregikk som en kombinasjon av stratigrafisk og mekanisk gravning. Feltet fikk et koordinatsystem der sørvestligste punkt fikk koordinatene 10x /10y, der x stiger mot nord og y mot øst. All gravning skjedde innenfor ruter på 1 x 1 m, og all masse fra hver rute ble tørrsåldet i såld med maskevidde på 4 mm. Så langt det var mulig prøvde vi å skjelne enkelte lag fra hverandre innenfor rutene. Massene viste seg å være utkastet og omrotet, slik at det i hovedsak ble gravd i to ulike lag: lag 1 bestod av utkastet og omrotet masse og var inntil 16 cm tykt. Under dette kom det fram restene av en grav, struktur A, som ble gravd for seg. En kullkonsentrasjon, struktur B, ble også gravd for seg. En kullkonsentrasjon øst i feltet er kalt struktur C, men ble gravd som en del av lag 1. En funnkonsentrasjon i NØ hjørne av feltet er kalt funnkonsentrasjon D, og ble også gravd som en del av lag 1. Plyndringsgropa er kalt plyndringsgrop E.

Feltet ble dokumentert i målestokk 1:20 etter avtorving (tegning nr. 2), etter fjerning av stein som vi tolka som utkasta (tegning nr. 3), og etter fjerning av lag 1 (tegning nr. 4). Struktur A ble dokumentert for seg i målestokk 1:10 i plan og profil (tegning nr. 5). Gjenstandsfunn som ble funnet under utgravning ble markert på tegningene. Gjenstandsfunn fra såldet kan knyttes til de enkelte rutene, dette er ført både i funnlista fra felt og tilvekstteksten. En profil langs aksene 11y ble dokumentert i målestokk 1:20 (tegning nr. 6).

5.3 UTGRAVNINGENS FORLØP

Utgravningen starta utpå dagen den 19. juni, med stort mannskap. Sverre Noraberg rydda grantrærne som sto på haugen og dro dem fram med traktor.

Den 20. juni gikk vi først over haugen med metalldetektor, før vi starta med å torve av utgravningsfeltet med krafser og spader. Vi satte ut koordinatsystem, feltet ble dokumentert, og vi starta med rutevis utgravning. Steiner som vi tolka som utkasta ble fjerna. Det kom fram gjenstander under og mellom steinene. Gjenstandene lå svært grunt, stort sett i overgangen mellom et lyst grått utvaskingslag som lå like under torva, og mer omrota masse under utvaskingslaget. Massen under utvaskingslaget var lite homogen, og bestod av spredte flekker med aske- og trekullblanda jord, rødbrun, finkorna sand og stein. Flere av gjenstandsfunnene kunne knyttes til områder med aske og kull. Ut på ettermiddagen kom flere jerngjenstander for dagen. Flere gjenstander med fal kom fram under en utkasta stein helt nordøst i feltet, og en stor del av et linhekle kom fram sentralt i feltet. Dette rensa vi fram og gipsa det for å ta det opp i blokk dagen etter. Det kom også fram glassperler i såldet. Vest-Telemark blad kom på besøk like før klokka 3.

Den 21. juni starta dagen med tunge regnskyer, og vi satte opp et telt i form av en stor, kvit presenning som vi spente opp mellom et tre og lesseapparatet på

traktoren til Sverre Noraberg. Dette sikra oss gode arbeidsforhold onsdag og torsdag, da det regna omtrent uavbrutt.

Rigging av presenning. Foto mot nordøst, Ingrid Ystgaard.

Vi fortsatte utgravningen av det uhomogene lag 1. Under dette kom det fram to strukturer som skilte seg ut: struktur A i sentrum av feltet, og struktur B i feltets nordvestre hjørne. Det viste seg at struktur A var restene av ei omrota og utkasta grav, markert med steiner rundt. Noen av steinene vi først tolka som utkasta fra plyndringsgropa lå dermed trolig in situ som en del av gravmarkeringa. Struktur B kan være ei grav, eller utkasta masse fra ei anna grav. I struktur A kom det fram en samling med jerngjenstander som ble rensa fram utover dagen. Det kom også fram glassperler og jerngjenstander fra et område rundt grava. I løpet av dagen fikk vi besøk av skoleklassen til Jostein og Halvor. Torbjørn Landmark fra Telemark fylkeskommune kom på besøk, og Gro Mandt og Arne Larsen kom innom på tur fra Bergen. En journalist fra Telemark Arbeiderblad kom på slutten av dagen.

Den 22. juni startet dokumentasjon og utgravning av grava, struktur A. En samling gjenstander ble deretter rensa fram og dokumentert, dette var tidkrevende. Blant gjenstandene var det en sigd, et bisset, en del av ei saks med mer. Videre fantes det nåler og en hel del perler i nedgravningen. Utgravning av grava ble avslutta om kvelden ca klokka 1900. Struktur B ble gravd ut uten at det ble gjort funn. Massen i dette området tolkes som utkasta masse fra struktur A eller ei anna grav. Vi grov også ei sjakt tvers gjennom det vi trodde var gravhaugen langs 11y, for å få fram en profil gjennom fyllmassen i haugen med plyndringsgrop og struktur B. Sjakta viste at gravhaugen ikke var en gravhaug, men en naturformasjon.

Fredag 23. juni avslutta vi med å fullføre dokumentasjonen og grave en utvidelse på 1 x 1 m nordvest for feltet. Feltets fire hjørner ble målt inn i forhold

til 4 fastpunkter som Telemark fylkeskommune målte inn med GPS. Deretter laget Jostein og Halvor Noraberg en flaskepost som vi la ned i grava før den ble rekonstruert. Arbeidet var ferdig rundt klokka ett.

5.4 KILDEKRITISKE FORHOLD

Ei grop i terrenget som lå om lag 0,5 – 1,5 meter vest for funnstedet for C53200 tolkes som spor etter plyndring. Det er usikkert om gropa er gravd med tanke på plyndring av graver eller om det er spor etter grustak. Gropa blir diskutert nærmere under avsnitt 5.5.2.

Undersøkelsen av struktur A (grav) viser at grava har blitt forstyrret på et tidspunkt. Det er sannsynlig at forstyrrelsen skyldes bevisst plyndring av grava. Plyndringsgropa som er beskrevet over ser ikke ut til å ha forstyrret grava i struktur A.

Struktur A viste seg å være ei flatmarksgrav satt ned i en naturformasjon som minner om en langhaug. Vi støtte ikke på flere flatmarksgraver ved undersøkelsen. Samtidig kan vi ikke se bort fra at det finnes flere flatmarksgraver satt ned i den samme naturformasjonen, utenfor vårt utgravningsfelt.

C55274/7 (F1, hammer), C55274/2 (F8, celt), C55274/3 (F13, celt) og C55274/5 (F14, kniv) er gjenstander som trolig er kastet ut fra ei grav i forbindelse med plyndring eller andre forstyrrelser. Vi kan ikke slå fast om disse gjenstandene opprinnelig ble lagt ned i struktur A, eller om de kommer fra en eventuell annen, uoppdaget nedgravning i samme naturformasjon.

For å sikre tørre arbeidsforhold spente vi opp en presenning over utgravningsfeltet. Selv om presenningen var kvit, ble det mørkere under teltet enn det ville ha vært uten. Vi tok bilder med og uten blits av alle motiver når vi fotograferte under teltet, slik at vi kunne velge de beste bildene i etterkant. Bilder tatt uten blits hadde en tendens til å bli uskarpe, mens bilder med blits fikk et ganske flatt inntrykk.

5.5 UTGRAVNINGEN

5.5.1 FUNNMATERIALE

Det ble ført til sammen 71 nummer i funnlista ved utgravningen. 9 av disse er trekullprøver. Gjenstandene er katalogisert under C55274/1-39. De fleste gjenstandene stammer fra grava (struktur A) eller fra situasjoner som klart tyder på at de er kastet ut fra denne grava (se under). Gjenstander som stammer fra struktur C (rute 12x/13y) og funnkonsentrasjon D (rute 13x/13y) kan være kastet ut fra grava struktur A, men dette kan ikke fastslås som sikkert. For lister over hvilke gjenstander som stammer fra hvilke kontekster, se pkt. 5.5.2.

Jerngjenstandene fra undersøkelsen er katalogisert under C55274/1-C55274/14. Gjenstandene som klart kan knyttes til grava (struktur A) omfatter hesteutstyr

(bissel), jordbruksredskap (sigd) og tekstilredskap (saks, linhekle og syl). Alle disse jerngjenstandene er funnet i selve grava struktur A. Gjenstander som er kasta ut fra denne grava eller ei anna grav omfatter jordbruksredskap (to celter) og en kniv, alle fra funnkonsentrasjon D i lag 1.

Smykker fra undersøkelsen er katalogisert under C55274/15-23, og omfatter et armbånd eller et halssmykke av metall samt til sammen 35 glassperler. Alle, så nær som en perle (C55274/16, F32, rute 12x/11y) kan knyttes til grava struktur A. Mange av perlene samt et fragment av armbåndet/halssmykket (C55274/15, F50) lå i selve grava, struktur A, mens andre perler samt det andre fragmentet av armbåndet/halssmykket (C55274/15, F6) lå over eller utenfor det som ble definert som grava, struktur A. Spredningen av smykkene viser hvordan grava struktur A har vært utsatt for inngrep etter begravelsen.

En **spillebrikke** av bein (C55274/24) ble funnet i grava struktur A.

Gjenstander av **stein** er katalogisert under C55274/25-26, og omfatter et bryne av skifer i mange fragmenter (C55274/25, F16). Brynet kan dermed ikke bestemmes nærmere. Dette ble funnet sammen med celtene og kniven i den utkasta massen funnkonsentrasjon D (13x/13y). Videre ble det funnet flint som kan ha vært ildslagningsflint i samme område (C55274/26, F15 og F27, 13x/13y og 12x/13y).

Det ble også funnet noen fragmenter av **brente bein**. Disse er ikke bestemt nærmere. Den største prøven, C55274/27, stammer fra utkasta masse i struktur C, og kan ikke knyttes klart til grava i struktur A. To små fragmenter av brente bein ble funnet i nedgravning A (C55274/28).

Det er samlet inn til sammen 9 **trekullprøver** fra undersøkelsen (C55274/31-39).

For nærmere beskrivelser av hvert enkelt funn henvises det til tilvekstteksten, vedlegg. 8.1.

Gjenstandene i C 53200/1-6 må tas med i vurderingen av funnet som en helhet.

5.5.2 STRUKTURER

Cf30381/24: Feltet etter avtorving (lag 1). Steinpakning over struktur A vises sentralt i feltet. Spor etter struktur E, plyndringsgrop, vises som et mørkere område til venstre for steinpakningen og over rota. Struktur B vises i feltets øvre kant. Foto mot NNV, Geir Sørum

Lag 1

Stratigrafien i gravhaugen går fram av profiltegning, tegning nr. 6. Under torva kom det fram et lys grått, finkorna utvaskingslag. Ved bortrensing av toppen av dette, viste det seg at utvaskingslaget var blanda med flekker og linser av grå/svart kullholdig sand, samt linser og flekker av oransje/brun, finkorna sand. Den oransje/brune sanden ligner massen i undergrunnen. Det lys grå, finkorna utvaskingsmaterialet, den grå/svarte kullholdige sanden og den oransje/brune sanden har trolig blitt blanda sammen i forbindelse med plyndring eller andre forstyrrelser i området.

Lag 1 var så heterogent og blanda at vi bestemte oss for å grave det som ett lag. For å holde orden på funnspredningen ble laget gravd i ruter på 1 x 1 meter. Laget hadde en dybde på opp til 16 cm. Under lag 1 kom det fram steril undergrunn: oransje/brun, grusholdig sand med en del stein. Etter hvert som lag 1 ble fjerna kom det fram en tydelig, kullholdig nedgravning (**struktur A**) og en klart avgrensa kullfleck (**struktur B**). Disse ble gravd for seg. En noe høyere konsentrasjon av trekull i rute 12x/13y fikk betegnelsen **struktur C** (tegning nr. 3). Denne ble gravd som en del av lag 1. En funnkonsentrasjon i feltets nordøstre hjørne (rute 13x/13y) fikk betegnelsen **funnkonsentrasjon D**. Denne ble også gravd ut som en del av lag 1. De øverste massene i plyndringsgropa, **plyndringsgrop E**, ble også gravd som en del av lag 1.

Det lå en god del stein, fra småstein og opp til stein på om lag 0,5 x 0,3 m, i lag 1. I første omgang tolka vi det slik at mye av denne steinen var kasta ut i forbindelse med gravning av plyndringsgropa. Denne tolkningen viste seg seinere å være delvis feil. Det meste av steinen som lå i den sørøstlige delen av

feltet er trolig stein som har markert grava, struktur A. Denne gravmarkeringa er utsatt for seinere forstyrrelser, men kommer fram som en noe uklar sirkel av stein på tegning nr. 2. Det er ikke mulig å avgjøre om steinen ellers i området har tilknytning til struktur A eller andre graver i området, eller om det er stein som hører naturlig til der, i og med at det finnes mye stein av samme slag også i selve undergrunnen i området.

Det ble gjort svært mange gjenstandsfunn i omrotingslaget. Funnene konsentrerte seg hovedsakelig i et område rundt det som seinere viste seg å være grava, struktur A (rutene 11x/12y, 12x/12y, 11x/13y), i struktur C (12x/13y) og i funnkonsentrasjon D (rute 13x/13y).

Funnene fordelte seg slik:

Lag 1, i området rundt og over struktur A (flatmarksgrav):

Rute 11x/12y:

C55274/16 (F3), lys grå glassperle

Rute 12x/12y:

C55274/16 (F4), lys grå glassperle

C55274/13 (F5), ukjent gjenstand av jern

C55274/15 (F6), fragment av mulig armbånd, metall

C55274/16 (F9), 2 glassperler

C55274/11 (F10), ukjent gjenstand av jern

C55274/21, 23 (F22), hel glassperle og fragment av grønn glassperle

C55274/16, 18 (F23), grå og blå glassperle

C55274/18, 21, 22, 23 (F24), flere smelta glassperler, en flerfarget

Rute 11x/13y

C55274/8 (F2), fragmenter av linhekle

Cf 30381/19: C55274/8 (F2), fragment av linhekle in situ, før det ble laget preparat.

Lag 1, struktur C

Rute 12x/13y

C55274 /8 (F7), fragment av linhekle

C55274/27 (F11), brent bein

C55274/12 (F12), ukjent gjenstand av jern

C55274/14 (F18), jernfragmenter

C55274/26 (F27), flintavslag

Struktur C er markert på tegning nr. 3. Dette framtrer som et område med en konsentrasjon av gråsvart sand/grus med linser av gråhvit og oransje/brun sand. Bare en noe høyere konsentrasjon av trekull skiller struktur C fra lag 1.

Lag 1, funnkonsentrasjon D:

Rute 13x/13y

C55274/7 (F1), hammer

C55274/2 (F8), celt av jern

C55274/3 (F13), celt av jern

C55274/5 (F14), kniv av jern

C55274/26 (F15), avslag av flint

C55274/25 (F16), bryne av skifer i fragmenter

Funnkonsentrasjon D er markert på tegning nr. 3. Funnene lå i en tydelig konsentrasjon. F8, celt, F13 celt og F14 kniv lå under en stein, bare 10-12 cm under markoverflata. (se foto Cf30381/15). Massene ved funnkonsentrasjonen kunne ikke skilles fra massene i lag 1. Det fantes ingen markert trekullkonsentrasjon i området, bortsett fra trekull som lå slik at det kan ha vært en del av skaftet til C55274/3 (F13), celt (jf foto Cf30381/15). Det ble tatt inn trekullprøve av dette (C55274/31, F13b). Det ble også tatt ut trekullprøve fra falen av celt F13 ved etterarbeidet (C55274/38, F69). Det fantes noen små trekullfliser også i falen til celt F8 (C55274/39, F70). Funnkonsentrasjonen er tolket som gjenstander som er kastet ut fra en grav.

Cf30381/15: Steinen over (fra venstre) C55274/3 (F13) celt, C55275/7 (F1), kniv og C55274/2 (F8), celt løftes vekk.

Det ble også gjort enkelte funn fra lag 1 utenfor disse konsentrasjonene.

Rute 11x11y:
C55274/13 (F31), fragment av linhekle

Rute 12x/11y:
C55274/16 (F32), kvit glassperle

Struktur A (branngrav)

Struktur A kom først tydelig fram etter at vi hadde rensa bort lag 1. Gjenstander som trolig opprinnelig lå i struktur A ble funnet over og rundt strukturen i lag 1. På tegning nr 2 og foto Cf39381/ 24 kan en se en noe utydelig, sirkelforma steinpakning. Denne tolka vi først som utkasta stein fra plyndringsgropa, men steinpakningen markerte trolig opprinnelig grava i struktur A. Steinpakningen er trolig forstyrret ved plyndring eller annen aktivitet i området. Steinpakningen kan sies å ha vært rund til oval, og orientert i en øst – vestlig retning. Den var om lag 1,8 m lang, og om lag 1,4 meter brei. Det lå ikke stein sentralt i steinpakningen. Dette kan forklares med seinere plyndring. Stein fra steinpakningen har trolig blitt kasta ut mot øst, sørøst og nord. Steinen i steinpakningen lå i ett lag.

Cf30382/35: Struktur A etter fjerning av lag 1 og steinpakning. Foto mot NV, Sigrid Gundersen.

Under steinpakningen kom det fram en tydelig nedgravning, som besto av aske- og trekullblanda, humusholdig, gråsvart sand. Nedgravningen var tilnærmet oval, og orientert øst-vest. Den målte 1,25 x 1,05 meter, og var opp til 12 cm djup. Det fantes en god del stein, fra neve- til hodestor, i nedgravningen. Enkelte steiner var brente, andre bar ikke preg av varmepåvirkning. Det var svært mange fine røtter i fyllmassen. I kanten av nedgravningen var det et lys grått, finkorna siltlag (tegning nr. 4 og 5). Dette laget fortsatte under hele nedgravningen og var inntil 5 cm tjukt (profil, tegning nr. 5).

Ved utgravningen var det ikke mulig å skille ut mer enn ett lag i nedgravningen, bortsett fra utvaskingslaget under. Det kom heller ikke fram flere lag i profilen. Det er derfor rimelig å tolke nedgravningen som spor etter en enkelt hendelse. Nedgravningen var grunn og traugformet. Den lå i svakt hellende terreng, noe som kommer fram på foto Cf 30382/35 og profiltegning, tegning nr. 5.

Det ble gjort en rekke gjenstandsfunn i nedgravningen. Funnene konsentrerte seg i et område noe nord for sentrum av nedgravningen. Her lå sigd, bissel, saks og fragmenter av linhekle nærmest oppå hverandre (tegning nr. 5, foto Cf 30382/25).

Cf30382/25: C55274/4 (F28) sigd, over C55274/8 (F38) del av linhekle, C55274/6 (F40) fragment av saks og C55274/1 (F35), bissel. Foto mot NV (Sigrid Gundersen).

I et område på ca 0,5 x 0,7 meter øst og sør for denne konsentrasjonen ble det funnet flere deler av linheklet, en spillebrikke av bein, en syl av jern, og en rekke perler av glass (tegning nr. 5). Funnene ble gjort i alle høydenivåer i den aske- og trekullblanda, humusholdige sanden. Det var ingen gjenstander i det lys grå siltlaget under, noe om styrker tolkningen av dette laget som et utvaskingslag. Det er tatt to trekullprøver fra struktur A, C55274/34 (F33) og C55274/35 (F52).

Funn:

- C55274/8 (F19), fragmenter av linhekle
- C55274/23 (F20), 2 sammensmelta glassperler
- C55274/16 (F21), glassperle
- C55274/16 (F25), glassperle
- C55274/8 (F26), fragment av linhekle
- C55274/4 (F28), sigd i to fragmenter
- C55274/14 (F34), jernfragmenter
- C55274/1 (F35), bissel
- C55274/4 (F36), fragment av sigd

C55274/21 (F37), glassperle, grønn
 C55274/8 (F38), fragmenter av linhekle
 C55274/8 (F39), fragment av linhekle
 C55274/6 (F40), fragment av saks
 C55274/14 (F41), fragmenter av jerngjenstand
 C55274/19 (F42), smelta, avlang glassperle
 C55274/9 (F43), nål med krok av jern, del av linhekle
 C55274/14 (F44), jernfragmenter
 C55274/9 (F45), nål med krok av jern, del av linhekle
 C55274/24 (F46), spillebrikke av bein
 C55274/10 (F47), syl av jern
 C55274/19 (F48), 2 sammensmelta, avlange glassperler
 C55274/14 (F49), jernfragment
 C55274/15 (F50), fragment av smykke, bronse/sølv? Jf F6, rute 12/12y
 C55274/17 (F51), glassperle, blå med gul dekor
 C55274/16, 23 (F53), 2 glassperler, gråhvit og blå
 C55274/14 (F54), jernfragment
 C55274/16, 20 (F55-57), glassperler
 C55274/28 (F58), 2 beinfragmenter
 C55274/16, 19, 23 (F59-64), glassperler

Cf30382/12: Struktur A, med sørvestre halvdel ferdig utgravd. Foto mot nordvest, Ingrid Ystgaard

Struktur B (masse utkasta fra grav)

Struktur B vises som et mørkt område nær nordre feltkant på foto Cf 30381/24. Den er også markert på tegning nr. 3 og 4. Strukturen er egentlig et flak med aske- og trekullblanda, humusholdig gråsvart sand. Under dette ligger det stedvis et lag med lys gråhvit, finkorna sand, av samme karakter som utvaskingslaget under struktur A. Dette laget ligger imidlertid ikke under hele struktur B, noe som kommer fram i profilen langs 11 y (se tegning nr 6). Profilen viser at det aske- og trekullholdige laget er delvis omrota med det lyse

utvaskingslaget og masse fra den oransjebrune undergrunnen. Den delen av struktur B som lå øst for linjen 11y ble gravd ut for seg. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i strukturen. Strukturen var inntil 12 cm dyp. Det er tatt to trekullprøver fra struktur B (C55274/32, F29 og C55274/33, F30).

Struktur C (masse utkasta fra grav)

Struktur C (tegning 3) ble gravd ut som en del av lag 1 (se dette).

Funnkonsentrasjon D (masse utkasta fra grav)

Funnkonsentrasjon D (tegning 3) ble gravd ut som en del av lag 1 (se dette).

Plyndringsgrop E

Plyndringsgropa er orientert i nord- sørlig retning og har form som et traugforma søkk i terrenget. Gropas dybde er om lag 25 cm. Den måler om lag 2,0 m nord-sør, og 1,0 m øst-vest.

Plyndringsgropa var synlig på overflata av det vi først trodde var en gravhaug. Etter hvert som massen over gropa ble fjernet, viste det seg at plyndringsgropa ikke berørte struktur A direkte. Vi ble også usikre på om plyndringsgropa var ei plyndringsgrop eller en naturlig grop. I profilen (tegning nr. 6) kom det fram at plyndringsgropa er gravd ned i undergrunnen som en spiss (ved 11x). Vår tolkning av denne gropa er dermed at den enten er spor etter plyndring, eller at det er spor etter massetak i området.

5.5.3 DATERING

Jerngjenstandene fra utgravningen er alle av typer som har en relativt lang brukstid, og som ikke kan dateres nærmere enn til yngre jernalder / vikingtid. *Bisselet* C55274/1 fra grava, struktur A, er av en type som Petersen (1951, s. 16) mener er en eldre type (fig. 12), med flest eksemplarer fra merovingertid og eldre vikingtid, og et par eksemplarer fra yngre vikingtid. *Sigden* C55274/4 er vanskeligere å sammenføre med Petersens typer, men vårt eksemplar har flest likhetstrekk med Petersens fig. 84. Denne typen er vanskelig å tidfeste nærmere, idet den finnes fra folkevandringstid til det 9. århundre (Petersen 1951, s. 131f). *Saksa* C55274/6 er vanskelig å datere ut fra type idet bare det ene bladet er bevart. Den kan i alle fall dateres til yngre jernalder. Noen få *linhekler* som C55274/8, 9 er kjent fra merovingertid, ellers er de fleste kjent fra både eldre og yngre vikingtid (Petersen 1951, s. 322). Vårt eksemplar er for dårlig bevart til å typebestemmes nærmere. Vi har til sammen 48 fragmenter i dette funnet, og 11 fragmenter under C 53200/5. Antallet fragmenter tyder på at det har vært et par linhekler i grava. Dette er ifølge Petersen (1951:320f) regelen. *Sylen* C55274/10 er vanskelig å både funksjonsbestemme eksakt og å datere nærmere.

Gjenstandene fra funnkonsentrasjon D, som ikke kan knyttes til grav struktur A med sikkerhet, har disse dateringene: *Celter* av type R.401 regnes som jordbruksredskaper av Petersen (1951, s. 157 ff). C55274/2 og 3 er dermed av en type som var i bruk gjennom en lengre periode, og som ikke kan dateres nærmere enn til yngre jernalder. Det samme må kunne sies om *kniven* C55274/5).

Perlene er de gjenstandene som gir det beste grunnlaget for en datering. Hver for seg er ikke perlene fullgodt grunnlag for datering, men sammensetningen de opptrer i gir et grunnlag for en datering til tidlig vikingtid, nærmere bestemt århundrene rundt 800 e. Kr.

De gråhvite perlene, C55274/16, opptrer stabilt fra 790 – 845, da det skjer en sterk tilbakegang i typen, med en ny topp mot slutten av vikingtid mellom 980-990 e. Kr. (Callmer 1977:78). Disse perlene er trolig produsert i Skandinavia, og kanskje av en perlemaker på Kaupang i Vestfold (pers. medd. Gry Wiker). Perler av tilsvarende karakter finnes i de eldste lagene på Kaupang. De segmenterte perlene, C55274/19, opptrer i perioden 790 – 860 e.Kr., før de faller tilbake, og kommer i bruk igjen mot slutten av vikingtid (Callmer 1977: 89). Disse perlene er trolig produsert i det østre Middelhavsområdet. Blå glassperler som C55274/22 er mest vanlig fra 790-820 e.Kr. De faller ut av bruk i perioden 820-ca 850 e. Kr. (Callmer 1977:80). Dette gjelder også for grønne perler som C55274/21, men disse er i bruk lenger, og forsvinner omkring 885-915 e.Kr. (Callmer 1977:81). Blå og grønne, ensfargede glassperler er trolig produsert i Skandinavia.

Sett som en helhet gir perlene en datering til tidlig vikingtid, nærmere bestemt til perioden 790 – 820 e.Kr. Perler er en gjenstandstype som sprer seg fort og som trolig ikke gikk i arv i flere generasjoner.

Spillebrikken C55274/24 er av en type (R.474) som kan tidfestes til yngre jernalder (Rygh 1885, s 24).

Av de gjenstandene som kan datere gravmaterialet spesifikt skiller dermed bisselet C55274/1 og perlene C55274/16-23 seg ut. En sammenfatning av disse gjenstandenes datering peker mot en datering i tidlig vikingtid. Ingen av de andre gjenstandene i materialet taler mot en slik datering.

Gjenstandene fra funnkonsentrasjon D kan ikke dateres nærmere enn til yngre jernalder. Dateringen kan dermed ikke avgjøre hvorvidt disse gjenstandene kan stamme fra graven i nedgravning A eller ikke.

Det er ikke sendt in prøver til C14-datering fra undersøkelsen.

5.5.4 NATURVITENSKAPELIGE PRØVER

Det ble ikke foretatt andre naturvitenskapelige prøver.

5.5.5 ANALYSER

3 trekullprøver er sendt inn til vedartsbestemmelse.

5.6 VURDERING AV UTGRAVNINGSRISULTATENE, TOLKNING OG DISKUSJON

Det ble skilt ut til sammen 5 strukturer ved utgravningen.

Struktur A er de bevarte restene av en delvis plyndret og omrotet branngrav. I selve den bevarte grava er det funnet hesteutstyr (bissel), tekstilredskaper (linhekle, saks, syl), jordbruksredskaper (sigd), smykker (glassperler og del av armrings eller halsring) og en spillebrikke. Gravgodset tyder på at den gravlagte personen var en kvinne. Ut fra datering av gjenstandene fant begravelsen sted i vikingtid, trolig i perioden 790 – 820 e.Kr.

Struktur B består av omrotet, kullholdig masse uten gjenstander. Dette er tolket som sekundært deponert masse, som kan være kastet ut enten fra grava struktur A eller fra ei anna flatmarksgrav i nærheten.

Lag 1 består av omrotet masse. I området over og rundt struktur A finnes det masse og gjenstander (deler av linhekle, glassperler, fragment av armrings eller halsring), som er redeponert fra grava struktur A ved plyndring eller andre inngrep. Struktur C og funnkonsentrasjon D inngår begge i lag 1. Struktur C består av aske, trekull og gjenstander i form av jernfragmenter, flintavslag og brente bein. Funnkonsentrasjon D består av en hammer, to celter og en kniv av jern, flintavslag og et bryne i fragmenter. Det fantes ingen konsentrasjon av aske og trekull eller annen masse som skilte seg ut i området rundt gjenstandene. Struktur C og funnkonsentrasjon D er trolig også sekundært deponerte masser. Disse kan være masser kastet ut fra grava struktur A, men det kan også være masse som er kastet ut fra andre flatmarksgraver i nærheten, jf struktur B.

Plyndringsgrop E ligger vest for struktur A og berører ikke denne direkte. Den er dermed tolket som spor etter plyndring / omroting i haugen, der plyndrerne ikke traff på noe gravanlegg. Det er ikke mulig å avgjøre om gravingen av plyndringsgrop E har funnet sted samtidig med plyndringen / omrotingen av struktur A.

Gjenstandene C53200/1-6 (vevsverd av jern, celt av jern, spinnehjul av bergart, glassperle, linhekle av jern og ukjent gjenstand av jern) kom fra et område like i nærheten av struktur A. Disse gjenstandene ble trolig funnet i det som ved vår undersøkelse ble kalt lag 1. Gjenstandene stammer trolig fra den plyndrete / omrotete grav A.

6. KONKLUSJON

Gjenstandene C53200 stammer fra en branngrav satt ned i flat mark i en naturformasjon som minner om en langhaug. Grava var opprinnelig markert med en rund/oval steinlegning i ett lag. Grava er utsatt for plyndring og omroting på et tidspunkt som ikke kan fastslås nærmere. Ved plyndringen ble steinlegningen forstyrret, og gjenstandene C53200 havnet over steinlegningen. Flere gjenstander i form av deler av linhekle, glassperler og et fragment av en

halsring eller et armbånd av metall havnet også over og utenfor grava og steinlegningen. Den nederste delen av grava forble uforstyrret, og her lå det tilbake et bittel, en sigd, deler av linhekle, ei saks, glassperler og et fragment av halsringen eller armbåndet av metall. Gjenstandene C53200 stammer dermed trolig fra samme grav som disse gjenstandene. Det dreier seg trolig om en kvinnegrav. Gravleggingen kan tidfestes til perioden 790 – 820 e. Kr., hovedsakelig på grunnlag av glassperlene.

Gjenstander i en funnkonsentrasjon 2,0 m nord for grava omfatter to celter, en hammer og en kniv. De kan ikke dateres nærmere enn til yngre jernalder. Disse gjenstandene kan stamme fra samme grav som C53200. Samtidig kan det ikke utelukkes at de er kastet ut fra en annen flatmarksgrav som kan være satt ned i samme naturformasjon, men utenfor vårt undersøkelsesfelt.

7. LITTERATUR

- Bakken, O. T. 1978: Lårdalsoga. I. Kultursoge med skulesoge. Utgjeven 1978 ved Sogenemnda for Lårdal.
- Blindheim, C. 1963: Smedgraven fra Bygland i Morgedal. Et utsnitt av et større arbeide. Viking 1962.
- Callmer, J. 1977: Trade beads and bead trade in Scandinavia ca. 800 – 1000 A.D. Acta Archaeologica Lundensia, series in 4°. Nr 11.
- Martens, I. 1987: Iron Extraction, Settlement and Trade in the Viking and Early Middle Ages in South Norway. I: Knirk, J. E. (Red): Proceedings of the Tenth Viking Congress. Universitetets Oldsaksamling skrifter, ny rekke nr. 9. Oslo.
- Nybruget, P. O. 1972: Innberetning om utgraving av gravhaug på Kvåle, gnr. 69 bnr. 1, Høydalsmo s., Lårdal pgd., Tokke kommune, Telemark i tidsrommet 11.6 til 22.6-71. Innberetning i topografisk arkiv, Kulturhistorisk museum.
- Petersen, J. 1951: Vikingetidens redskaper. Oslo
- Rygh, O. 1885: Norske oldsager. Faksimileutgave ved Tapir forlag. Trondheim 1999.
- Skre, D: 2005: Telemark. Norsk arkeologisk leksikon, red. Einar Østmo og Lotte Hedeager. Pax forlag A/S.

8. VEDLEGG

8.1. TILVEKSTTEKST C55274

C55274/1-39

Gravfunn fra yngre jernalder fra THO av NORABERG (70 /2) TOKKE K. TELEMARK

1) **Bissel** av jern som Petersen 1951, fig. 12. Bisselet består av to deler, idet hver ring er smidd i ett med hvert sitt ledd i bittet. Leddene i bittet er korrodert sammen slik at bisselet har en s-lignende form. Overflaten er svært korrodert. *Mål:* Bisselets stl. er 18,5 cm, stb 6,5 cm, sth 2,9 cm. Ringene er ovale, og måler 5,0 x 7 cm og 5,0 x 6 cm. Hvert ledd i bittet måler 5,8 og 5,2 cm.

Vekt: 110,1 g

Datering: Yngre jernalder (Petersen 1951, s. 16)

Strukturnr: A, grav. Bisselet lå sentralt i grava sammen med sigd, saks, deler av linhekle og flere glassperler.

2) **Celt** av jern som Petersen 1951, fig. 93 (R. 401). Overflaten er korrodert. *Mål:* Falens l. 6,5 cm, eggpartiets stb. 5,3 cm. *Stl:* 12, cm. *Stb:* 5,3 cm. *Stt:* 3,7 cm.

Vekt: 267 g

Datering: Yngre jernalder (Rygh 1885, s. 22)

Strukturnr: Funnkonsentrasjon D, utkastet masse fra flatmarksgrav.

3) **Celt** av jern nærmest som Petersen 1951, fig 93 (R.401). Eggpartiet er avrundet, og falen er noe deformert på ene siden. Overflaten er korrodert.

Mål: Falens l. 6 cm, eggpartiets stb. 4,4 cm. L: 12,9 cm. *Stl:* 12,9 cm. *Stb:* 4,4 cm. *Stt:* 4,8 cm.

Vekt: 183,9 g

Datering: Yngre jernalder (Rygh 1885, s 22)

Strukturnr: Funnkonsentrasjon D, utkastet masse fra flatmarksgrav

4) **Sigd** av jern. *Antall fragmenter:* 3.

Sigd av jern, nærmest som Petersen 1951, fig. 84. Sigdbladet er av en mer langstrakt form. To fragmenter av bladet passer sammen (F28). Det tredje fragmentet (F36) utgjør bladets tange. Tangen er tilspisset mot enden der den er bøyd ut i rett vinkel. 3,3 cm innenfor tangens ytterspiss sitter det en nagle til feste av skaftet. Naglen har et hvelvet hode på den ene siden, med diam. 0,7 cm. Overflaten er sterkt korrodert.

Mål: Bladets stl. er 21, 2 cm, stb 2,3 cm.

Vekt: 67,6 g

Datering: Jernalder (Petersen 1951 s. 131)

Strukturnr: A, grav. Sigden lå sentralt i grava sammen med bisselet, saks, deler av linhekle og flere glassperler.

5) **Kniv** av jern. *Antall fragmenter:* 2.

Kniv av jern med rett eggparti og rygg som skrå i en svak spiss med toppen 5,5 cm fra overgangen mellom bladet og tangen. Ved toppen er bladet 2,5 cm bredt. Bladets spiss er brukket 2,7 cm inn fra spissen. Overflaten er svært korrodert.

Mål: L. 14,8 cm. Tangens l. 1,1 cm. Stb. 2,5 cm.

Vekt: 29,1 g

Datering: Jernalder

Strukturnr: Funnkonsentrasjon D, utkastet masse fra flatmarksgrav.

6) **Saks** av jern. *Gjenstandsdel:* Sakseblad. *Antall fragmenter:* 1

Blad av saks av jern, bladet av form nærmest som Petersen 1951 fig. 170, men uten hakk øverst på bladet. Overflaten er korrodert.

Mål: Stl. 9,1 cm, bladets l. 6,2 cm. Bladets stb. 1,6 cm.

Vekt: 15,1 g

Datering: Yngre jernalder (Petersen 1951 s. 312ff)

Strukturnr: A, grav. Saksa lå sentralt i grava sammen med bissel, sigd, deler av linhekle og flere glassperler.

7) **Hammer** av jern.

Liten hammer av jern med rektangulært skafthull, 1,2 x 0,7 cm. Skafthullet sitter 1,5 cm inn fra hammerens bakende. Hammeren er noe avsmalnet på den ene siden av bakenden, dette kan skyldes korrosjon. Overflaten er sterkt korrodert.

Mål: Stl: 5,5 cm. Stb: 1,7 cm. Sth: 1,1 cm.

Vekt: 43,1 g

Datering: Yngre jernalder (Petersen 1951, s. 78ff)

Strukturnr: Funnkonsentrasjon D, utkastet masse fra flatmarksgrav.

8) **Linhekle** av jern. *Gjenstandsdel:* tinder. *Antall fragmenter:* 46

27 større og 19 mindre fragmenter av tinder fra linhekle/ullkam av jern som Petersen 1951, fig. 171 (R.433). Overflatene er svært korrodert. Fragmentene kan være fra samme gjenstand som C53200/5.

Mål: Lengste tind: 11,3 cm.

Vekt: Samlet vekt: 254,7 g

Datering: Yngre jernalder (Petersen 1951, s. 319ff)

Strukturnr: Lag1 og struktur A. Fragmentene av linheklen er funnet delvis utenfor (F2, F7), i utkanten av (F26) og i sentrum av grava struktur A i forskjellige nivåer (F19, F38, F39). Måten tindene fra linheklen er spredt på tyder på at grava er forstyrret og innholdet delvis kastet ut.

9) **Linhekle** av jern. *Gjenstandsdel:* tinder med krok *Antall fragmenter:* 3

3 fragmenter av tinder, trolig fra linhekle/ullkam av jern som Petersen 1951, fig. 171 (R.433). Tindene skiller seg fra de øvrige ved at de er bøyd tilbake og formet som en krok i den ene enden. På den lengste av tindene (F43) har kroken et hakk slik at den har to øyne. Overflatene er svært korrodert. Fragmentene kan være fra samme gjenstand som foregående undernummer samt C53200/5.

Mål: Lengste tind: 9,1 cm

Vekt: Samlet vekt 18,7 g

Datering: Yngre jernalder (Petersen 1951, s. 319ff)

Strukturnr: A, grav. Fragmentene er funnet spredt i grava. De stammer trolig fra samme redskap som tindene i foregående undernummer.

10) **Syl** av jern nærmest som Petersen 1951, fig. 126. Kvadratisk tverrsnitt, sammenknepet i bakenden. Overflaten er korrodert.

Mål: L: 7,9 cm. T: 0,5 cm.

Vekt: 7,0 g

Datering: Jernalder (Petersen 1951 s. 232 f)

Strukturnr: A, grav. Funnet i den søndre utkanten av grava.

11) **Ukjent** gjenstand av jern.

Mål: L: 3,5 cm. Diam: 0,4 cm.

Vekt: 1,3 g.

Strukturnr: Lag 1.

12) **Ukjent** gjenstand av jern.

Mål: L: 3,5 cm. Diam: 0,6 cm.

Vekt: 2,7 g.

Strukturnr: Lag 1, utkastet masse fra flatmarksgrav.

13) **2 ukjente** gjenstander av jern. *Antall fragmenter: 2*

To fragmenter, begge jernteiner som går vinkelrett over i en flat plate i den ene enden. Den ene teinen (F5) er bøyd i vinkel i den andre enden.

Mål: Stl: 4,2 cm. Sth: 2,5 cm.

Vekt: Samlet vekt: 14,6 g.

Strukturnr: Lag 1, utkastet masse fra flatmarksgrav. Fragmentene er funnet i ulike deler av utgravningsfeltet.

14) **Fragmenter** av jern.

Jernfragmenter, opp til 2,5 cm.

Vekt: Samlet vekt 31,2 g.

Funnet spredt over utgravningsfeltet.

15) **Smykke** av metall *Antall fragmenter: 2*

To fragmenter av mulig arm- eller halssmykke av relativt tung metall-legering. Det største fragmentet har tilnærmet rektangulært tverrsnitt, med flat underside og buet overside. Fragmentet smalner av mot den ene enden. Det er mørkt bunsvert i fargen. Det minste fragmentet er noe mer korrodert, og har stedvis grønn irr.

Mål: Stl: 5,7 cm. Stb: 0,9 cm. Stt: 0,6 cm.

Vekt: 18,2 g.

Strukturnr: Lag 1, struktur A Det største fragmentet (F6) ble funnet i rute 12x12y, like utenfor og nord vest for grava struktur A. Det minste fragmentet (F50) ble funnet ved snitting av struktur A, i den sørvestre halvdel.

16) **15 perler** av glass som Callmer 1977, type A 020 eller A021. Perlene er gråhvite, og varmepåvirket i varierende grad.

Mål: Stt: 0,6 cm. Diam: 0,9 cm.

Vekt: Samlet vekt: 6,5 g.

Datering: Tidlig vikingtid (790-860 e.Kr) (Callmer 1977; 78).

Perlene under undernummer 16 til 23 er funnet spredt utenfor, over og i nedgraving A, grav.

17) **Perle** av glass, blå og gråhvit, nærmest som Callmer 1977, type B426T:2, men rund. Perlens fasong kan ikke fastslås med sikkerhet fordi den er svært varmepåvirket. Korrodert overflate.

Mål: Diam: 0,7 cm.

Vekt: 0,8 g.

Datering: Tidlig vikingtid (790-860 e.Kr) (Callmer 1977;87).

Strukturnr: A, grav.

18) **2 perler** av glass, blå med rød dekor. Perlene er svært varmepåvirket og deformerte.

Mål: Stl: 0,9 cm. Stb: 1,1 cm.

Vekt: Samlet vekt: 1,8 g.

Datering: Vikingtid (Callmer 1977).

Strukturnr: A, grav

19) **5 perler** av glass, nærmest som Callmer 1977, type E140. Perlene har fra to til fire segmenter. Perlene er gråhvite, de kan eventuelt ha vært gullfolierte som Callmer E140. Varmepåvirket i varierende grad. Korrodert overflate.

Mål: Stl: 1,7 cm. Stt: 0,7 cm.

Vekt: Samlet vekt: 2,1 g.

Datering: Tidlig vikingtid (790 - 860 e.Kr) (Callmer 1977)

Strukturnr: A, grav.

20) **Perle** av glass, rund, rødaktig, svært varmpåvirket. Overflaten er korrodert.

Mål: Diam: 0,6 cm.

Vekt: 0,3 g

Strukturnr: A, grav

21) **3 perler** av glass, nærmest som Callmer A360, alle svært varmpåvirket slik at formen ikke kan bestemmes. Den ene i flere fragmenter. Alle er korroderte.

Mål: Stl: 1,1 cm. *Stt:* 0,5 cm.

Vekt: Samlet vekt: 1,5 g.

Datering: Tidlig vikingtid (Callmer 1977;81).

Strukturnr: Lag 1 over og utenfor struktur A, grav.

22) **Perle** av glass, nærmest som Callmer 177, type A171, svært varmpåvirket slik at formen ikke kan bestemmes. Overflaten er korrodert.

Mål: Stl: 1,1 cm. *Stt:* 0,6 cm.

Vekt: 0,8 g

Datering: Tidlig vikingtid (790 - 885 e. Kr) (Callmer 1977;80).

Strukturnr: Lag 1, utkasta masse fra grav.

23) **7 perler** av glass, alle svært varmpåvirket slik at farge og fasong ikke kan bestemmes nærmere.

Mål: Stl: 1,1 cm. *Stt:* 1, cm.

Vekt: Samlet vekt: 4,7 g.

I og utenfor grav struktur A.

24) **Spillebrikke** av bein, nærmest som Rygh 1885, fig. 474. I tre fragmenter.

Mål: Stt: 1,3 cm. *Diam:* 2,5 cm.

Vekt: 5,8 g.

Datering: Yngre jernalder (Rygh 1885).

Strukturnr: A, grav.

25) **Bryne** av skifer. *Antall fragmenter:* 10

Fragmenter av skifer, det største med bevart slipeflate.

Mål: Stl: 4,3 cm. *Stb:* 1,3 cm. *Stt:* 0,7 cm.

Vekt: 19,8 g.

Strukturnr: Funnkonsentrasjon D, utkastet masse fra flatmarksgrav.

26) **Fragment** av flint. *Antall fragmenter:* 9

Mulig ildflint.

Mål: Stl: 2, cm. *Stb:* 1,8 cm. *Stt:* 0,9 cm.

Vekt: 10,7 g.

Over flatmarksgrav struktur A (F27), i funnkonsentrasjon D (F15).

27) **Fragment** av bein.

Brente bein i små biter, opp til 1,2 cm.

Vekt: 3,1 g

Strukturnr: Lag 1, utkastet masse fra flatmarksgrav

28) **Fragment** av bein. *Antall fragmenter:* 2

Brente bein, 2 fragmenter.

Vekt: 0,4 g

Strukturnr: A, grav

29) **Fragment** av bein. *Antall fragmenter:* 1

Brent bein.

Vekt: 0,2 g.

Funnet ved rensing av feltet.

30) **Fragment** av bein. *Antall fragmenter: 2*

Brent bein.

Vekt: 0,1 g.

Strukturnr: A,g rav. Funnet ved rensing av C55274/14, jernfragmenter som lå under C55274/4, sigd.

31) **Prøve, kull.**

Sendt til vedartsbestemmelse

Strukturnr: Funnkonsentrasjon D, utkasta masse fra flatmarksgrav. Prøven er tatt fra mulig skaft til celt, C55274/3.

32) **Prøve, kull.**

Vekt: 2,1 g.

Strukturnr: B, utkastet masse fra flatmarksgrav.

33) **Prøve, kull.**

Sendt til vedartsbestemmelse.

Strukturnr: B, utkastet masse fra flatmarkesgrav

34) **Prøve, kull.**

Sendt til vedartsbestemmelse.

Strukturnr: A, grav. Prøven er tatt under C55274/4, sigd.

35) **Prøve, kull.**

Vekt: 2,3 g.

Strukturnr: A, grav.

36) **Prøve, kull.**

Vekt: 9,8 g.

Strukturnr: Lag 1, utkastet masse fra flatmarksgrav.

37) **Prøve, kull.**

Vekt: 2,1 g.

Strukturnr: A, grav. Prøven er tatt under utgravning av preparat C55274/8, lilnhekle.

38) **Prøve, kull.**

Vekt: 1,3 g.

Strukturnr: Lag 1, utkastet masse fra flatmarksgrav. Prøven er tatt fra masse i falen til C55274/3, celt.

39) **Prøve, kull.**

Vekt: 0,1 g.

Strukturnr: Lag 1, utkastet masse fra flatmarksgrav. Prøven er tatt fra masse i falen til C55274/ 2, celt.

Funnomstendighet: Arkeologisk utgravning: Sikringsundersøkelse / etterundersøkelse etter funn av gjenstander med metalldetektor, jf C53200.

Gjenstandene kommer fra funnsted id 88350, en eller flere forstyrrete flatmarksgraver, satt ned i en naturlig terrengformasjon som kan ligne en langhaug. Denne ligger ca. 5 - 15 m sør for id 96396, en klart markert rundaug. Gravene ligger i kupert skogsterreng, 2-10 meter vest for den gamle vegen mellom Tho og Høydalsmo kyrkje. Gjenstandene er katalogisert under ett C-nummer. Jerngjenstander er katalogisert først, deretter gjenstander av andre metaller, glass, bein, stein og prøver.

Orienteringsoppgave: 270 m V for våningshuset på Å. 390 m VSV for våningshuset på Tho.

Kartreferanse/-KOORDINATER: M711/N50, 1513 I Bandak Prosjeksjon: EU89-UTM; Sone 33 N: 6614202,2 Ø: 118121,1

LokalitetsID: 88350

INNBERETNING/litteratur: Ingrid Ystgaard, 18.08.2006, Rapport. Arkeologisk utgravning, grav fra yngre jernalder, Tho, 70/2, Tokke, Telemark.

Funnet av: Ingrid Ystgaard, 2006

Referanselitteratur: Petersen, J.1951: Vikingtidens redskaper. Skrifter utgitt av Det Norske Videnskaps-akademi i Oslo. II. Hist.-filos. Klasse 1951, 4.

Callmer, J.1977: Trade beads and bead trade in Scandinavia ca. 800-1000 A. D. Acta archaeologica Lundensia. Series in 4° ; 11.

Rygh, O.1885 Norske Oldsager. Cammermeyer.

8.2. FUNNLISTE FELT, C55274

Funn nr.	Cnr	Gjenstand	Materiale	Rute	Sign	Tegning nr.
1	C55274/7	Hammer	Jern	13x13y		2
2	C55274/8	Fragment av linhekle	Jern			2
3	C55274/16	Perle, lys grå	Glass	11x12y	GK	Såld
4	C55274/16	Perle, lys grå	Glass	12x12y	GS	Såld
5	C55274/13	Ukjent	Jern	12x12y	GS	2
6	C55274/15	Halsring / arming	Metall	12x12y	GS	2
7	C55274/8	Fragment av linhekle	Jern	12x13y	SN	2
8	C55274/2	Celt	Jern	13x13y	SMG	3
9	C55274/16	2 perler	Glass	12x12y	GS	2
10	C55274/11	Ukjent	Jern	12x12y	GS	
11	C55274/27	Brent bein	Bein	12x13y	SN	2
12	C55274/12	Fragment	Jern	12x13y	SN	Såld
13	C55274/3	Celt	Jern	13x13y	SMG	3
13b	C55274/31	Trekullprøve, skaft	Trekull	13x13y	SMG	
14	C55274/5	Kniv	Jern	13x13y	SMG	3
15	C55274/26	Avslag	Flint	13x13y	SMG	3
16	C55274/25	Bryne i fragmenter	Skifer	13x13y	SMG	Såld
17	Kassert	Stein	Stein	13x13y	SMG	
18	C55274/14	Fragmenter	Jern	12x13y	SN	Såld
19	C55274/8, 9, 14	Linhekle jf F2	Jern	11x12y	IY	3
20	C55274/23	2 perler, sammensmelta	Glass	11x12y	IY	3
21	C55274/16	Perle	Glass	11x12y	KL	3
22	C55274/21 C55274/23	Hel perle, fragment av grønn perle	Glass	12x12y	SMG	Såld
23	C55274/16	Grå perle, blå	Glass	12x12y	SMG	3

	C55274/18	perle				
24	C55274/18 C55274/21 C55274/22 C55274/23	Flere smelta perler, en flerfarget	Glass	12x12y	SMG	Såld
25	C55274/16	Perle	Glass	11x12y	IY	3
26	C55274/8	Tind av linhekle	Jern	11x12y	IY	3
27	C55274/26	Flint med mer	Flint	12x13y	SMG	Såld
28	C55274/4	Sigd i to fragmenter (jf F 36)	Jern	11x12y	KL	4
29	C55274/32	Trekullprøve kullfleck B	Trekull	13x11y	GS	4
30	C55274/33	Trekullprøve kullfleck B – under F29	Trekull	13x11y	GS	4
31	C55274/13	Fragment av linhekle	Jern	11x11y	KL	Såld
32	C55274/16	Perle, kvit	Glass	12x11y	GS	Såld
33	C55274/34	Trekullprøve under F28	Trekull	11x12y	SMG	Under F28
34	C55274/14	Jernfragmenter, løse rundt F28	Jern	11x12y	SMG	
35	C55274/1	Bissel	Jern	11x12y	SMG	5
36	C55274/4	Del av sigd, jf F28	Jern	11x12y	SMG	5
37	C55274/21	Perle, grønn	Glass	11x12y		5
38	C55274/8	Fragmenter av linhekle	Jern	11x12y		5
39	C55274/8	Tind – kan høre til linhekle	Jern	11x12y		5
40	C55274/6	Fragment av saks	Jern	11x12y		5
41	C55274/14	Jernfragmenter – trolig av en gjenstand	Jern	11x12y		Under F36
42	C55274/19	Perle, smelta, avlang	Glass	11x12y		Såld
43	C55274/9	Fragment av linhekle	Jern	A-SV	KL	5
44	C55274/14	Fragmenter (3)	Jern	A-SV	KL	Såld
45	C55274/9	Fragment av linhekle, jf F43	Jern	A-SV	KL	5
46	C55274/24	Spillebrikke	Bein	A-SV	KL	5
47	C55274/10	Syl	Jern	A-SV	KL	5
48	C55274/19	2 perler, smelta, avlange – som F42	Glass	A-SV	SMG	Såld
49	C55274/14	Fragment	Jern	A-SV	SMG	Såld
50	C55274/15	Fragment, jf F6	Metall	A-SV	SMG	Såld

51	C55274/17	Perle, blå med gul dekor	Glass	A-NØ	SMG	5
52	C55274/35	Trekullprøve	Trekull	A-NØ	SN	5
53	C55274/16 C55274/23	2 perler, gråhvit og blå	Glass, fajanse?	A-NØ	SMG	5
54	C55274/14	Fragment	Jern	A-NØ	SN	Spredt
55	C55274/20	Perle, rød	Glass	A-NØ	SN	5
56	C55274/16	3 perler, sammensmelta	Glass	A-NØ	SN	5
57	C55274/16	Perle	Glass	A-NØ	SN	5
58	C55274/28	2 beinbiter	Bein	A-NØ	SMG	Såld
59	C55274/16	Perle	Glass	A-NØ	SMG	5
60	C55274/23	Perle	Glass	A-NØ	SN	5
61	C55274/19	Perle	Glass	A-NØ	SN	5
62	C55274/19	Perle	Glass	A-NØ	SN	5
63	C55274/16	Perle	Glass	A-NØ	SN	5
64	C55274/16	Perle	Glass	A-NØ	IY	Såld
65	Kassert		Bein	14x11y	SMG	4
66	C55274/36	Trekullprøve	Trekull	14x11y	SMG	4
67	C55274/29	Brent bein	Bein	Opprens	IY	Såld
68	C55274/37	Trekullprøve fra preparat F19	Trekull	F19	IY	
69	C55274/38	Trekullprøve fra celt F 13	Trekull	F13	IY	
70	C55274/39	Trekullprøve fra celt F 8	Trekull	F8	IY	
71	C55274/30	Bein ved F 34	Bein	F34	IY	

8.3. LISTE OVER KULLPRØVER

Prøve nr.	C-nr.	Kontekst	Lab.nr.	Gram	Treslag	C14-datering	Kalibrert datering
F13b	C55275/31	13x, 13y. Kan være fra skaft, F13 celt			Sendt 14/7-06		
F29	C55274/32	Struktur B		2,1 g			
F30	C55275/33	Struktur B			Sendt 14/7-06		
F33	C55274/34	Struktur A, under F28 sigd			Sendt 14/7-06		
F52	C55274/35	Struktur A, nordøstre del		2,3 g			
F66	C55274/36	14x11y, Struktur B		9,8 g			

F68	C55274/ 37	F2, preparat		2,1 g			
F69	C55274/ 38	F13, celt		1,3 g			
F70	C55274/ 39	F8, celt		0,1 g			

8.4. FOTOLISTE

Film 1, Cf 30381 Bildnr.	Motiv	Retning mot	Fotograf	Dato
36	Id-bilde		IY	19/6-06
35	Langhaug id 88350	VNV	IY	19/6-06
34	Langhaug id 88350	Ø	IY	19/6-06
33	Rundhaug id 96396	SV	IY	19/6-06
32	Langhaug 88350 i forgrunnen, rundhaug id 96396 i bakgrunnen	SV	IY	19/6-06
31	Lanhaug id 88350	NØ	IY	19/6-06
30	Id 88350 – sentrum, sted for funn av C53200 i sentrum av bildet	NV	IY	19/6-06
29	Sverre Noraberg feller trær	NV	IY	19/6-06
28	Id 88350, etter avskoging	NV	IY	20/6-06
27	Avtorving pågår	N	IY	20/6-06
26	Geir Sørnum, Gro Kyvik, Sigrid M. Gundersen torver av	S	IY	20/6-06
25	Kjetil Loftsgarden, Asgerd, Halvor. Jostein og Sverre Noraberg avtorver	S	IY	20/6-06
24	Oversikt over feltet etter avtorving	N	GS	20/6-06
23	Oversikt over feltet etter avtorving	N	GS	20/6-06
22	Oversikt over feltet etter avtorving	N	GS	20/6-06
21	C55274/8 (F2), linhekle	N	IY	20/6-06
20	C55274/8 (F2), linhekle	N	IY	20/6-06
19	C55274/8 (F2), linhekle	N	IY	20/6-06
18	C55274/8 (F2), linhekle	N	IY	20/6-06
17	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv. Sigrid fjerner steinen som ligger over	N	IY	21/6-06
16	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv. Sigrid fjerner steinen som ligger over	N	IY	21/6-06
15	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv. Sigrid fjerner steinen som ligger over	N	IY	21/6-06
14	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv	Ø	IY	21/6-06
13	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv	Ø	IY	21/6-06
12	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv	Ø	IY	21/6-06
11	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv	Ø	IY	21/6-06

10	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv	V	IY	21/6-06
9	C55274/2 (F8) celt, C55274/3 (F13) celt og C55274/5 (F14) kniv	V	IY	21/6-06
8	Virksomhetsbilde med telt	-	IY	21/6-06
7	Virksomhetsbilde med C55274/4 (F28), sigd	-	IY	21/6-06
6	Nedgravning – mulig grav. Med blits	N	SMG	21/6-06
5	Nedgravning – mulig grav. Uten blits	N	SMG	21/6-06
4	Utkasta masse i NV del av feltet (Struktur B). Uten blits	N	SMG	21/6-06
3	Utkasta masse i NV del av feltet (Struktur B). Med blits	N	SMG	21/6-06
2	Oversikt etter fjerning av lag 1. Med blits	N	SMG	21/6-06
1	Oversikt etter fjerning av lag 1. Uten blits	N	SMG	21/6-06

Film 2, Cf 30382 Bildenr.	Motiv	Retning mot	Fotograf	Dato
36	Oversikt etter fjerning av lag 1, uten blits	N	SMG	21/6-06
35	Oversikt etter fjerning av lag 1, med blits	N	SMG	21/6-06
34	Funnkonsentrasjon i Struktur A	NV	SMG	21/6-06
33	Funnkonsentrasjon i Struktur A	NV	SMG	21/6-06
32	Funnkonsentrasjon i Struktur A	NV	SMG	21/6-06
31	Funnkonsentrasjon i Struktur A	NV	SMG	21/6-06
30	Funnkonsentrasjon i Struktur A	NV	SMG	21/6-06
29	Funnkonsentrasjon i Struktur A	NV	SMG	21/6-06
28	C55274/4 (F28), sigd, med mer etter rensing. Med blits	N	SMG	22/6-06
27	C55274/4 (F28), sigd, med mer etter rensing. Uten blits	N	SMG	22/6-06
26	C55274/4 (F28), sigd, med mer etter rensing. Med blits	N	SMG	22/6-06
25	F28, sigd, med mer etter rensing. Uten blits	N	SMG	22/6-06
24	C55274/4 (F28), sigd, med mer	V	IY	22/6-06
23	C66274/4 (F28), sigd, med mer	S	IY	22/6-06
22	C55274/4 (F28), sigd, men mer	Ø	IY	22/6-06
21				22/6-06
20				22/6-06
19				22/6-06
18				22/6-06
17	C55274/8 (F39), mulig del av linhekle	N	SMG	22/6-06
16	C55274/8 (F39), mulig del av linhekle	N	SMG	22/6-06
15	C55274/1 (F35), bissel	NV	IY	22/6-06
14	C55274/1 (F35), bissel	NV	IY	22/6-06
13	Struktur A, profil	NNØ	IY	22/6-06
12	Struktur A, profil	NNØ	IY	22/6-06
11	Profil langs 11y	V	IY	23/6-06
10	Profil langs 11y	V	IY	23/6-06

9	Profil langs 11y	V	IY	23/6-06
8	Profil langs 11y	V	IY	23/6-06
7	Profil langs 11y	V	IY	23/6-06
6	14x11y etter ugravning	S	IY	23/6-06
5	14x11y etter ugravning	S	IY	23/6-06
4	Oversiktsbilde etter utgravning	NNV	IY	23/6-06
3	Oversiktsbilde etter utgravning	NNV	IY	23/6-06
2	Oversiktsbilde etter utgravning	NNV	IY	23/6-06
1	Utgår			

Film 3 Cf 30383 Bildnr.	Motiv	Retning mot	Fotograf	Dato
36	Struktur A etter utgravning	NNØ	IY	23/6-06
35	Struktur A etter utgravning	NNV	IY	23/6-06
34	Struktur A etter utgravning	NNV	IY	23/6-06
33	Id 88350, oversikt etter rekonstruksjon	V	IY	23/6-06
32	Id 88350, oversikt etter rekonstruksjon	NØ	IY	23/6-06
31	Id 88350, oversikt etter rekonstruksjon	SV	IY	23/6-06
30	Id 88350, oversikt etter rekonstruksjon	SØ	IY	23/6-06
29	Gravhaug id 96396	SØ	IY	23/6-06
28	Gravhaug id 96396	SØ	IY	23/6-06
27	Gravhaug id 96396	S	IY	23/6-06
26	Kirkevegen med gravhaug 96396	V	IY	23/6-06
25	Kirkevegen med gravhaug 88350	V	IY	23/6-06

8.5. TEGNINGER

1. Oversiktsskisse id 88350, målestokk 1:50
2. Utgravningsfelt, plantegning etter avtorving. Målestokk 1:20
3. Utgravningsfelt, plantegning etter fjerning av stein. Målestokk 1:20
4. Utgravningsfelt, plantegning etter fjerning av lag 1. Målestokk 1:20.
5. Struktur A, plan og profil. Målestokk 1:10
6. Utgravningsfelt, profil langs 11y. Målestokk: 1:20.

8.6. KART

1. Utsnitt av M711-kart 1513 I, Bandak, med undersøkelsesområdet markert. Målestokk 1:50000
2. Utskrift av ØK-kart BM 035-5-2 fra Askeladden, med id 88350 markert

